

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1988

Vyhlásené: 30.12.1988

Časová verzia predpisu účinná od: 30.12.1988

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

240

PRESEDNÍCTVO FEDERÁLNEHO ZHROMAŽDENIA

vyhlasuje úplné znenie zákona zo 4. júna 1964 č. 103 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom z 18. decembra 1965 č. 141 Zb., zákonom z 1. decembra 1967 č. 116 Zb., zákonom z 27. júna 1968 č. 89 Zb., zákonom zo 14. decembra 1972 č. 99 Zb., zákonom z 12. novembra 1975 č. 121 Zb., zákonným opatrením Predsedníctva Federálneho zhromaždenia z 27. januára 1982 č. 8 Zb., zákonom zo 14. decembra 1983 č. 148 Zb., zákonom z 20. júna 1984 č. 57 Zb., zákonom z 13. novembra 1984 č. 109 Zb., zákonom z 23. júna 1987 č. 51 Zb. a zákonom zo 16. júna 1988 č. 103 Zb.

ZÁKON o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa

Ústava Československej socialistickej republiky zaručuje všetkým pracujúcim právo na hmotné zabezpečenie v starobe a pri pracovnej neschopnosti. Toto právo sa zabezpečuje sústavou sociálneho zabezpečenia, ktoré sa rozvíja v súlade s možnosťami a potrebami celého národného hospodárstva. Víťazstvo robotníckej triedy vo februári 1948 umožnilo rozšíriť sociálne zabezpečenie i na pracujúcich roľníkov. Vznikom a upevňovaním jednotných roľníckych družstiev boli vytvorené predpoklady, aby sa sociálne zabezpečenie roľníkov neustále zlepšovalo a približovalo úrovni sociálneho zabezpečenia ostatných pracujúcich. Zákonom č. 32/1962 Zb. boli upravené nároky členov jednotných roľníckych družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia, pokiaľ ide o zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa, v podstate rovnako ako pracovníkom v pracovnom pomere. Nároky zo zabezpečenia matky a dieťaťa boli upravené i pre členov ostatných družstiev. XII. sjazd Komunistickej strany Československa ustanovil ako hlavnú úlohu celej spoločnosti ďalší rozvoj poľnohospodárskej výroby a vyrovnanie jej úrovne na úroveň priemyslu. Vyrovňovanie poľnohospodárstva na úroveň priemyslu sa bude uskutočňovať postupne, a to v súlade s tým, ako budú družstvá prechádzať na vyššie formy hospodárenia blížiace sa produktivitou a organizáciou práce, ako aj spôsobom odmeňovania priemyslovým záväzkom. Tým sa budú pracovné a životné podmienky družstevných roľníkov približovať podmienkam v priemysle a bude možné upraviť sociálne zabezpečenie jednotne pre všetkých pracujúcich. Zákonom č. 56/1964 Zb. bolo sociálne zabezpečenie družstevných roľníkov ďalej zvýhodnené tým, že sa všetkým družstevníckam predĺžila materská dovolenka ako ostatným pracujúcim ženám, prídavky na deti boli upravené za rovnakých podmienok a v rovnakej výške ako u ostatných pracujúcich a nárok na nemocenské zo štátnych prostriedkov bol rozšírený v niektorých prípadoch na členov všetkých družstiev. V dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov bol rozšírený počet dôchodkových pásiem. (Týmto zákonom sa upravuje dôchodkové zabezpečenie členov jednotných roľníckych družstiev s vyššou úrovňou hospodárenia v podstate rovnako ako pre pracovníkov v pracovnom pomere a niektoré zásady úpravy dôchodkového zabezpečenia pracovníkov sa vykonávajú i v dôchodkovom zabezpečení členov ostatných jednotných roľníckych družstiev.)¹⁾ Dávky a služby sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia prispievajú družstvá. Jednotné roľnícke družstvá sa podieľajú na vykonávaní sociálneho zabezpečenia. (Týmto zákonom sa dáva základ pre to, aby s postupným prechodom družstiev na vyššiu úroveň hospodárenia dosahovali družstevníci na úseku sociálneho zabezpečenia rovnaké nároky ako

ostatní pracovníci a aby sa tým i v sociálnej oblasti postupne odstraňovali rozdiely medzi poľnohospodárstvom a priemyslom.)¹⁾ Na dosiahnutie týchto cieľov Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky uznieslo sa na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

PRVÁ HLAVA

ÚVODNÉ USTANOVENIA

ROZSAH ZABEZPEČENIA V CHOROBE A ZABEZPEČENIA MATKY A DIEŤAŤA

§ 1

Vznik a zánik zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

Zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa vzniká družstevníkovi dňom vzniku členstva v družstve, nie však skôr než dňom skutočného začiatku výkonu práce. Toto zabezpečenie zaniká dňom, ktorým členstvo v družstve zaniklo.

Trvanie zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

§ 2

(1) Družstevník, ktorý podľa dohody o pracovných podmienkach má vykonávať prácu v družstve len po časť kalendárneho roka alebo ktorý bol družstvom uvoľnený z výkonu práce, je zúčastnený na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa len v čase, keď podľa uvedenej dohody mal prácu vykonávať alebo ju vykonával.

(2) Družstevník, ktorý podľa dohody o pracovných podmienkach vykonáva práce len občas a nepravidelne podľa potrieb družstva, je zúčastnený na zabezpečení v chorobe a zabezpečení matky a dieťaťa v rozsahu ustanovenom vykonávacím predpisom.

§ 3

Družstevník je zúčastnený na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa v čase, keď vykonáva v zahraničí prácu pre družstvo.

§ 4

Vyňatie zo zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

Družstevník, ktorý podľa dohody o pracovných podmienkach má vykonávať prácu takého rozsahu, že odmena nedosahuje ani 120 Kčs mesačne, je zo zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa vyňatý.

DRUHÁ HLAVA

§ 5

Liečebno-preventívna starostlivosť

Družstevníkom a ich rodinným príslušníkom sa poskytuje liečebno-preventívna starostlivosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako pracovníkom.

DRUHÁ ČASŤ
ZABEZPEČENIE V CHOROBE A ZABEZPEČENIE MATKY A DIEŤAŤA

PRVÁ HLAVA
DÁVKY ZO ZABEZPEČENIA V CHOROBE A ZO ZABEZPEČENIA MATKY A DIEŤAŤA

§ 6

Dávky zo zabezpečenia v chorobe a zo zabezpečenia matky a dieťaťa sú:

- A. zo zabezpečenia v chorobe:
1. peňažné dávky:
 - a) nemocenské,
 - b) podpora pri ošetrovaní člena rodiny,
 - c) pohrebné;
 2. vecné dávky:

kúpeľná starostlivosť;
- B. zo zabezpečenia matky a dieťaťa:
- a) vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve,
 - b) peňažná pomoc v materstve,
 - c) podpora pri narodení dieťaťa,
 - d) prídavky na deti;

Prvý diel
Zabezpečenie v chorobe

§ 7

(zrušený)

Nemocenské

§ 8

(1) Nemocenské patrí namiesto pracovnej odmeny, ak člen družstva bol pre chorobu alebo úraz uznaný dočasne neschopným na výkon svojej doterajšej činnosti v družstve. Za neschopného na výkon činnosti v družstve sa považuje vždy člen družstva prijatý do ústavnej starostlivosti v zariadení liečebno-preventívnej starostlivosti.

(2) Nemocenské sa poskytuje od prvého dňa dočasnej neschopnosti na výkon činnosti v družstve pre chorobu alebo úraz (ďalej len „pracovná neschopnosť“) do skončenia pracovnej neschopnosti alebo do uznania invalidity (čiastočnej invalidity). Nemocenské sa však poskytuje najdlhšie po čas jedného roku od začiatku pracovnej neschopnosti (ďalej len „podporná doba“).

(3) Pri novej pracovnej neschopnosti sa započítavajú do podpornej doby aj predchádzajúce obdobia pracovnej neschopnosti, pokiaľ spadajú do času jedného roka pred vznikom novej pracovnej neschopnosti. Tieto obdobia sa však nezapočítajú, ak

- a) výkon práce v družstve alebo v predchádzajúcom pracovnom pomere trval aspoň 6 mesiacov od skončenia poslednej pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo
- b) nová pracovná neschopnosť bola spôsobená pracovným úrazom (chorobou z povolania).

Do podpornej doby sa takisto nezapočítava predchádzajúce obdobie pracovnej neschopnosti spôsobené pracovným úrazom (chorobou z povolania).

(4) Nemocenské sa môže poskytovať i po uplynutí podpornej doby, ak možno podľa vyjadrenia okresnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia očakávať, že člen družstva nadobudne v krátkom čase pracovnú schopnosť; takto však možno poskytovať nemocenské najdlhšie po čas jedného roka od uplynutia podpornej doby.

(5) Pri kúpeľnej starostlivosti patrí nemocenské, pokiaľ sa táto starostlivosť poskytuje v čase pracovnej neschopnosti.

(6) Nemocenské patrí namiesto pracovnej odmeny aj po čas karantény nariadenej podľa predpisov o boji proti prenosným chorobám.

§ 9

(1) Nemocenské sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny člena družstva, najviac však zo sumy 150 Kčs počítajúc do toho i hodnotu naturálií poskytovaných ako súčasť pracovnej odmeny (ďalej len „priemerná denná pracovná odmena“). Základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny je príjem z pracovnej činnosti, ktorý člen družstva dosiahol v období, ktoré ustanovia vykonávacie predpisy, pred vznikom pracovnej neschopnosti alebo pred nariadením karantény.

(2) Nemocenské patrí za pracovné dni a za sviatky, za ktoré sa poskytuje pracovníkom náhrada mzdy.

§ 10

(1) Výška nemocenského za pracovný deň je 90 % priemernej dennej pracovnej odmeny.

(2) Za prvé tri pracovné dni pracovnej neschopnosti je však výška nemocenského 70 % priemernej dennej pracovnej odmeny. Pri pracovnej neschopnosti, ktorá vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania), alebo pri karanténe patrí za prvé tri pracovné dni nemocenské vo výške 90 % priemernej dennej pracovnej odmeny; vláda Československej socialistickej republiky môže nariadením ustanoviť, že nemocenské v tejto výške patrí aj v ostatných prípadoch pracovnej neschopnosti.

§ 11

Družstevníkovi, ktorý podľa dohody o pracovných podmienkach bude vykonávať prácu v družstve len po časť kalendárneho roka, a nejde o dôchodcu, ktorému sa vypláca starobný alebo invalidný dôchodok, patrí nemocenské pri tej istej pracovnej neschopnosti najdlhšie po dobu 75 pracovných dní, pri viacerých pracovných neschopnostiach najdlhšie po dobu 90 pracovných dní v jednom kalendárnom roku. Toto obmedzenie neplatí, ak pracovná neschopnosť vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania) alebo ak družstevník v čase kalendárneho roka pred vznikom pracovnej neschopnosti bol zúčastnený na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa aspoň 180 dní.

§ 12

Poživateľovi starobného, invalidného alebo osobného dôchodku, ktorému sa pri pracovnej činnosti v družstve dôchodok naďalej vypláca, patrí nemocenské pri pracovnej neschopnosti len vtedy, ak bol zúčastnený na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa najmenej po dobu troch mesiacov bezprostredne pred vznikom pracovnej neschopnosti. Nemocenské sa

poskytuje pri tej istej pracovnej neschopnosti najdlhšie po čas 60 pracovných dní, pri viacerých pracovných neschopnostiach najdlhšie po čas 60 pracovných dní v jednom kalendárnom roku. Tieto obmedzenia neplatia, ak pracovná neschopnosť vznikla pracovným úrazom (chorobou z povolania).

§ 13

Nemocenské sa nemôže priznať za čas pred dňom, keď sa predpísaným spôsobom zistila pracovná neschopnosť. Ak však pracovná neschopnosť nastala skôr, než bola takto zistená, prizná sa nemocenské najdlhšie za tri pracovné dni naspäť; podmienkou je, že včasné zistenie pracovnej neschopnosti bolo znemožnené z vážnych dôvodov.

§ 14

Nemocenské sa môže pri pracovnej neschopnosti pre aktívnu tuberkulózu zvýšiť až do výšky priemernej dennej pracovnej odmeny, z ktorej sa nemocenské určilo, najviac však do sumy 150 Kčs za pracovný deň; zvýšenie sa môže priznať najskôr od začiatku druhého mesiaca trvania tejto pracovnej neschopnosti a môže sa poskytovať po čas, po ktorý je člen družstva práceneschopným pre aktívnu tuberkulózu, najdlhšie však do skončenia výplaty nemocenského. Pri rozhodovaní o zvýšení nemocenského sa prizerá na celkové zdravotné a sociálne pomery chorého člena družstva a jeho rodiny.

§ 15

(1) Nárok na nemocenské nemá, kto si privodil pracovnú neschopnosť

- a) v úmysle vylákať nemocenské alebo
- b) zavinenou účasťou v ruvačke alebo
- c) ako bezprostredný následok svojej opilosti alebo
- d) pri spáchaní úmyselného trestného činu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica presahuje jeden rok.

(2) Ak má člen družstva rodinných príslušníkov, môže sa im v týchto prípadoch vyplácať nemocenské až do výšky troch štvrtín; ak nemá rodinných príslušníkov, môže sa v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) až d) vyplácať nemocenské až do výšky polovice.

(3) Ak poruší člen družstva predpisy o hlásení pracovnej neschopnosti a o správaní sa a životospráve chorých vydané orgánmi štátnej zdravotníckej správy, môže sa nemocenské dočasne znížiť alebo odňať; ak však má člen družstva rodinných príslušníkov, môže sa nemocenské len znížiť, a to najviac o štvrtinu.

§ 16

Podpora pri ošetrovaní člena rodiny

(1) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny patrí za podmienok ďalej ustanovených členovi družstva, ktorý nemôže pracovať, pretože musí

1. ošetrovať choré dieťa mladšie ako 10 rokov alebo
2. sa starať o dieťa mladšie ako 10 rokov z toho dôvodu, že
 - a) detské výchovné zariadenie, v starostlivosti ktorého dieťa inak je, alebo škola, do ktorej chodí, bola uzavretá na základe nariadenia príslušných orgánov, alebo
 - b) dieťa nemôže byť pre nariadenú karanténu v starostlivosti detského výchovného zariadenia alebo dochádzať do školy, alebo

- c) osoba, ktorá inak o dieťa sa stará, ochorela alebo jej bola nariadená karanténa (karanténne opatrenie) alebo porodila, a preto sa nemôže starať o dieťa, alebo
3. ošetrovať iného chorého člena rodiny, ak jeho zdravotný stav vyžaduje nevyhnutne ošetrovanie inou osobou.

(2) Podmienkou pre poskytovanie podpory pri ošetrovaní člena rodiny je, že dieťa alebo chorý člen rodiny žije s členom družstva v spoločnej domácnosti a že v tejto domácnosti nie je nikto iný, kto by sa mohol o dieťa starať alebo chorého ošetrovať; splnenie podmienky spoločnej domácnosti sa nevyžaduje, ak ide o ošetrovanie (starostlivosť) dieťaťa mladšieho ako 10 rokov rodičom a ak nie je v domácnosti, v ktorej dieťa žije, nikto iný, kto by mohol dieťa ošetrovať alebo sa oň starať. Ak ide o ošetrovanie chorého dieťaťa alebo iného chorého člena rodiny, je ďalšou podmienkou, že chorého nie je možné alebo vhodné umiestniť v nemocnici.

(3) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny sa poskytuje najviac po dobu piatich pracovných dní, pokiaľ potreba ošetrovania (starostlivosti) v nich trvá; poskytovanie možno predĺžiť až o ďalšie dva pracovné dni, ak nebolo možné počas prvých piatich pracovných dní obstaráť potrebnú starostlivosť.

(4) Členovi družstva, ktorý má v trvalej starostlivosti aspoň jedno dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky a je inak osamelý, môže sa poskytovanie podpory priznanej podľa odsekov 1 až 3 ďalej predĺžiť, avšak doba poskytovania nesmie v tom istom prípade ošetrovania (starostlivosť) prevýšiť 13 pracovných dní.

(5) O ustanovení podpory a o jej sadzbách platia obdobne predpisy o nemocenskom.

(6) V tom istom prípade ošetrovania (starostlivosti) patrí podpora len raz a len jednému oprávnenému.

(7) Podpora pri ošetrovaní člena rodiny nepatrí, pokiaľ ošetrovanie člena rodiny spadá do doby, za ktorú člen družstva nemá nárok na pracovnú odmenu z inej príčiny, alebo ak ide o družstevníka, ktorý podľa dohody o pracovných podmienkach nepracuje na pracoviskách družstva, ale vykonáva pre družstvo prácu doma.

§ 17 Pohrebné

(1) Ak zomrel družstevník, patrí jeho pozostalým, ktorí vypravili pohreb, pohrebné v sume 1 000 Kčs. Pozostalými sú manžel (manželka), druh (družka), deti, rodičia, starí rodičia, súrodenci, svokor, svokra, teš, testiná, zať a nevesta.

(2) Ak vypravil pohreb niekto iný než pozostalý, patrí mu pohrebné až do výšky preukázaných výdavkov, najviac však v sume 1 000 Kčs. Pohrebné však nepatrí, ak bol pohreb vypravený na základe záväzku vyplývajúceho zo zmluvy alebo na základe úradnej povinnosti.

(3) Ak družstevník vypravil pohreb svojmu rodinnému príslušníkovi, patrí mu pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku do dvoch rokov pohrebné vo výške 200 Kčs, pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku do desiatich rokov pohrebné vo výške 500 Kčs a pri úmrtí rodinného príslušníka vo veku nad desať rokov pohrebné vo výške 800 Kčs.

§ 18 Kúpeľná starostlivosť

(1) Družstevníkom a ich rodinným príslušníkom sa môže poskytnúť kúpeľná starostlivosť za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako pracovníkom.

(2) Kúpeľná starostlivosť sa poskytuje družstevníkom a ich rodinným príslušníkom na účet sociálneho zabezpečenia v zariadeniach kúpeľnej starostlivosti štátnej zdravotníckej správy.

Druhý diel
Zabezpečenie matky a dieťaťa

§ 19

(zrušený)

Prvý oddiel

§ 19a

Vyrovňavací príspevok v tehotnosti a materstve

(1) Družstevníčke, ktorá vykonávala prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná alebo ktorá podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotnosť, a je preto v tehotnosti dočasne prevedená na inú prácu, pri ktorej dosahuje bez svojho zavinenia nižší príjem ako na doterajšej práci, patrí vyrovnávací príspevok.²⁾

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí obdobne o matkách do konca deviateho mesiaca po pôrode.

(3) Vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve sa poskytuje vo výške rozdielu medzi priemerným pracovným príjmom, ktorý družstevníčka dosiahla v období ustanovenom vykonávacími predpismi pred prevedením na inú prácu, a pracovným príjmom, ktorý dosahuje v jednotlivých kalendárnych mesiacoch po tomto prevedení. Na pokles pracovného príjmu, ktorý družstevníčke vznikol skrátením jej pracovného úväzku, sa neprihliada; taktiež sa neprihliada na sumy príjmu presahujúce v priemere 150 Kčs za pracovný deň.

(4) Vyrovnávací príspevok sa poskytuje za dobu, za ktorú družstevníčka má po prevedení na inú prácu nárok na pracovnú odmenu alebo na jej náhradu; v tehotnosti sa poskytuje najdlhšie do nástupu materskej dovolenky a po ukončení materskej dovolenky najdlhšie do konca deviateho mesiaca po pôrode.

(5) Ministerstvo práce a sociálnych vecí³⁾ po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy a s Ústrednou radou odborov vydá podrobnejšie predpisy o vyrovnávacom príspevku, najmä o tom, ako sa zisťuje a vypočítava pracovný príjem, podľa ktorého sa určí vyrovnávací príspevok.

Druhý oddiel

Materská dovolenka a peňažná pomoc v materstve

§ 20

(1) Družstevníckam patrí v čase tehotnosti a materstva v súvislosti s pôrodom a so starostlivosťou o narodené dieťa materská dovolenka po čas 28 týždňov. Po jej uplynutí sa družstevníckam na prehlbenie materskej starostlivosti o dieťa zaručuje právo na ďalšiu materskú dovolenku až do času, keď dieťa dovŕši vek jedného roka.⁴⁾

(2) Družstevníčky sú v tehotnosti a materstve po čas materskej dovolenky a v niektorých prípadoch i po časť ďalšej materskej dovolenky zabezpečené peňažnou pomocou v materstve z prostriedkov sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov za podmienok a v rozsahu ustanovených v tomto zákone.

(3) Peňažná pomoc v materstve patrí namiesto pracovnej odmeny, prípadne namiesto nemocenského družstevníčke, ak bola v posledných dvoch rokoch pred pôrodom zúčastnená aspoň 270 dní na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa družstevných roľníkov. Do tejto doby sa započítavajú aj skoršie obdobia, v ktorých družstevníčka v posledných dvoch rokoch pred pôrodom

- a) bola zúčastnená na nemocenskom poistení podľa predpisov platných pre pracovníkov alebo členov výrobných družstiev,
- b) bola zúčastnená na dôchodkovom zabezpečení umelcov, občanov poskytujúcich vecné plnenia a výkony na základe povolenia národného výboru alebo dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb,
- c) bola zúčastnená na nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách,
- d) bola zúčastnená na zabezpečení dôchodcov v chorobe,
- e) poberala po skončení zabezpečenia (poistenia, starostlivosti) nemocenské alebo peňažnú pomoc v materstve,
- f) bola po skončení zamestnania, členstva vo výrobnom družstve, školskej dochádzky alebo štúdia vedená v evidencii národného výboru ako uchádzačka o zamestnanie.

(4) Pokiaľ sa doby uvedené v predchádzajúcom odseku navzájom časove kryjú, započítajú sa len raz.

(5) Peňažná pomoc v materstve patrí aj družstevníčke, ktorá bola v posledných dvoch rokoch pred pôrodom zúčastnená aspoň 270 dní na dôchodkovom zabezpečení (poistení, starostlivosti) podľa predchádzajúcich odsekov, ak jej trvá ochranná lehota z jej skoršieho zabezpečenia v chorobe (§ 37) ešte začiatkom šiesteho týždňa pred očakávaným alebo skutočným dňom pôrodu alebo ak až do tohto času poberá nemocenské z tohto zabezpečenia v chorobe.

(6) Tehotným ženám a dojčiacim matkám prideliuje družstvo ľahšie práce primerané ich stavu podľa odporúčenia lekára.

§ 21

(1) Peňažná pomoc v materstve sa poskytuje po dobu 28 týždňov materskej dovolenky, a to od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu, najskôr však od začiatku ôsmeho týždňa pred týmto dňom, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Ak družstevníčka vyčerpá z materskej dovolenky pred pôrodom menej ako šesť týždňov, pretože pôrod nastal skôr, ako lekár určil, poskytuje sa peňažná pomoc v materstve až do uplynutia doby ustanovenej v predchádzajúcom odseku alebo v § 23 a 24. Ak však družstevníčka vyčerpá z materskej dovolenky pred pôrodom menej ako šesť týždňov z iného dôvodu, poskytuje sa jej peňažná pomoc v materstve len do uplynutia 22 týždňov odo dňa pôrodu, a ak ide o družstevníčku uvedenú v § 23 alebo § 24, len do uplynutia 31 týždňov odo dňa pôrodu.

(3) Ak sa poskytuje družstevníčke, ktorá má nárok na peňažnú pomoc v materstve, nemocenské až do začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu, patrí jej od začiatku tohto týždňa namiesto nemocenského peňažná pomoc v materstve.

(4) V prípadoch uvedených v § 20 ods. 5 sa peňažná pomoc v materstve poskytuje od začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu.

§ 22

(1) Peňažná pomoc v materstve sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny družstevníčky zistenej spôsobom uvedeným pri nemocenskom (§ 9) za obdobie ustanovené vykonávacími predpismi pred dňom, keď prestala pracovať pre tehotnosť alebo materstvo, najviac však zo sumy 150 Kčs počítajúc do toho i hodnotu naturálií poskytovaných ako súčasť pracovnej odmeny. Ak družstevníčka bola v čase tehotnosti prevedená na inú prácu zo zdravotných dôvodov alebo ak jej bol z týchto dôvodov skrátený pracovný úväzok, je základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny, ak je to pre ňu priaznivejšie, príjem z pracovnej činnosti za ustanovené obdobie pred touto zmenou.

(2) Peňažná pomoc v materstve patrí za pracovné dni a sviatky, za ktoré sa poskytuje družstevníkovi náhrada pracovnej odmeny alebo za ktoré sa mesačná pracovná odmena inak nekráti.

(3) Výška peňažnej pomoci v materstve je 90 % priemernej dennej pracovnej odmeny.

§ 23

Ak družstevníčka súčasne porodí dve alebo viac detí, poskytuje sa jej peňažná pomoc v materstve aj po vyčerpaní doby ustanovenej v § 21, pokiaľ sa ďalej stará aspoň o dve z novonarodených detí, najdlhšie však do dňa, keď uplynie 37 týždňov od začiatku poskytovania tejto dávky.

§ 24

Družstevníčke, ktorá je nevydatá, ovdovená, rozvedená, alebo z iných vážnych dôvodov osamelá, ak nežije s druhom, poskytuje sa peňažná pomoc v materstve, pokiaľ sa stará o novonarodené dieťa, aj po vyčerpaní doby určenej v § 21, najdlhšie však do dňa, keď uplynie 37 týždňov od začiatku poskytovania tejto dávky.

§ 25

(1) Peňažná pomoc v materstve patrí aj družstevníčke, ktorá do svojej trvalej starostlivosti nahrádzajúcej materskú starostlivosť prevzala dieťa, ktoré jej bolo zverené rozhodnutím príslušného orgánu, alebo dieťa, ktorého matka zomrela. Peňažná pomoc v materstve sa poskytuje družstevníčke odo dňa prevzatia dieťaťa po dobu, po ktorú sa o dieťa stará, najdlhšie po dobu

- a) 22 týždňov, ak prevzala jedno dieťa,
- b) 31 týždňov, ak prevzala dve alebo viac detí a stará sa aspoň o dve z týchto detí, alebo ak ide o družstevníčku uvedenú v § 24, nie však dlhšie, ako dieťa (najmladšie dieťa) dosiahne osem mesiacov veku.

(2) Podmienky pre nárok na peňažnú pomoc v materstve musia byť v prípadoch uvedených v predchádzajúcom odseku splnené ku dňu prevzatia dieťaťa. Výška peňažnej pomoci v materstve sa určí z priemernej dennej pracovnej odmeny družstevníčky za obdobie ustanovené vykonávacími predpismi pred prevzatím dieťaťa.

§ 26

(1) Ak dieťa bolo prevzaté zo zdravotných dôvodov do starostlivosti dojčenského ústavu alebo iného lôžkového zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti a družstevníčka zatiaľ začala pracovať, preruší sa po čas pracovnej činnosti poskytovanie peňažnej pomoci v materstve podľa predchádzajúcich ustanovení. Odo dňa, keď družstevníčka prevzala dieťa z ústavu opäť do svojej

starostlivosti a prestala preto pracovať, pokračuje sa v poskytovaní peňažnej pomoci v materstve až do vyčerpania celkového nároku, nie však dlhšie ako do dňa, keď dieťa dovŕši vek jedného roku. Poskytovanie peňažnej pomoci v materstve možno so súhlasom okresného národného výboru prerušiť s tými istými účinkami aj vtedy, ak sa družstevníčka podľa lekárskeho posudku nemôže alebo nesmie o dieťa starať pre závažné dlhodobé ochorenie, pre ktoré je práceneschopná, a ak dieťa muselo byť z tohto dôvodu umiestnené do starostlivosti dojčenského ústavu alebo iného lôžkového zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti alebo inej osoby.

(2) Družstevníčke, ktorá sa prestala starať o narodené dieťa a toto dieťa bolo preto zverené do rodinnej alebo ústavnej starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ako aj družstevníčke, ktorej dieťa je v ústavnej starostlivosti z iných dôvodov, než ktoré sú uvedené v predchádzajúcom odseku, nepatrí peňažná pomoc v materstve za dobu, po ktorú sa o dieťa nestará; táto doba sa však započítava do celkovej doby, po ktorú by jej peňažná pomoc v materstve inak patrila. Poskytovanie peňažnej pomoci v materstve družstevníčke, ktorá dieťa porodila, nemôže sa však skončiť pred uplynutím 14 týždňov od nástupu materskej dovolenky ani pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

(3) Ak sa dieťa narodilo mŕtve, poskytuje sa družstevníčke peňažná pomoc v materstve po čas 14 týždňov od nástupu materskej dovolenky; jej poskytovanie sa však nemôže skončiť pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

(4) Ak dieťa zomrelo v čase, keď družstevníčke patrí peňažná pomoc v materstve, poskytuje sa jej táto pomoc ešte po čas dvoch týždňov odo dňa úmrtia dieťaťa, nie však dlhšie ako do vyčerpania celkového nároku; poskytovanie peňažnej pomoci v materstve družstevníčke, ktorá dieťa porodila, nemôže sa však skončiť pred uplynutím 14 týždňov od nástupu materskej dovolenky ani pred uplynutím šiestich týždňov odo dňa pôrodu.

§ 27

(1) Peňažná pomoc podľa tohto zákona sa poskytuje slobodnému, ovdovenému, rozvedenému alebo z iných vážnych dôvodov osamelému družstevníkovi, ktorý nežije s družkou, ak sa stará o dieťa na základe rozhodnutia príslušného orgánu alebo o dieťa, ktorého matka zomrela.

(2) Peňažná pomoc patrí tiež družstevníkovi, ktorý sa stará o dieťa, ak sa jeho manželke neposkytuje peňažná pomoc v materstve a sama sa nemôže alebo nesmie podľa lekárskeho posudku o dieťa starať pre závažné dlhodobé ochorenie.

(3) Podmienky pre nárok na peňažnú pomoc a spôsob jej určenia sa u družstevníka uvedeného v odsekoch 1 a 2 posudzujú podľa stavu ku dňu prevzatia dieťaťa. Peňažná pomoc sa poskytuje odo dňa prevzatia dieťaťa po dobu, po ktorú sa družstevník o dieťa stará, najdlhšie po dobu 31 týždňov, a v prípade uvedenom v odseku 2 po dobu 22 týždňov, nie však dlhšie, než dieťa dosiahne osem mesiacov veku.

(4) Pre priznanie, výšku a poskytovanie peňažnej pomoci družstevníkovi platia ostatné ustanovenia tohto zákona obdobne.

§ 27a

(zrušený)

Tretí oddiel
Podpora pri narodení dieťaťa

§ 28

Ak porodí družstevníčka alebo rodinná príslušníčka družstevníka, patrí jej na každé narodené dieťa podpora vo výške 1000 Kčs.⁵⁾ Manželke alebo družke zomretého družstevníka patrí podpora pri narodení dieťaťa z jeho zabezpečenia aj vtedy, ak pôrod nastal v dobe 300 dní od jeho úmrtia.

Štvrtý oddiel

Súbeh nárokov na dávky zabezpečenia v chorobe a na dávky zabezpečenia matky a dieťaťa

§ 29

(1) Za čas, po ktorý sú splnené podmienky tak pre nárok na nemocenské, ako pre nárok na peňažnú pomoc v materstve podľa tohto zákona, patrí len peňažná pomoc v materstve.

(2) Ak oprávnený spĺňa podmienky tak pre nárok na dávku zabezpečenia v chorobe alebo na vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve alebo na peňažnú pomoc v materstve podľa tohto zákona, ako pre nárok na obdobnú dávku z nemocenského poistenia podľa predpisov platných pre pracovníkov, patrí nemocenské, podpora pri ošetrovaní člena rodiny, vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve a peňažná pomoc v materstve samostatne tak zo zabezpečenia v chorobe alebo zo zabezpečenia matky a dieťaťa podľa tohto zákona, ako z nemocenského poistenia podľa predpisov platných pre pracovníkov; úhrn peňažných dávok za pracovný deň nesmie byť pritom vyšší, ako keby boli vymerané zo sumy 150 Kčs denne. Ak presahuje úhrn priemernej dennej pracovnej odmeny a čistej dennej mzdy sumu 150 Kčs od priemernej dennej pracovnej odmeny pri výpočte dávok zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa podľa tohto zákona. Pohrebné a podpora pri narodení dieťaťa patrí len raz, a to podľa predpisov platných pre pracovníkov.

Piaty oddiel

Prídavky na deti

§ 30

Podmienky nároku

(1) Prídavky na deti patria družstevníkovi, ktorý je podľa tohto zákona zúčastnený na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa, ak

- a) má nezaopatrené deti,
- b) vykonáva prácu v družstve v rozsahu predpísaného pracovného úväzku a
- c) vykonával prácu v družstve v kalendárnom mesiaci po určenú dobu.

(2) Družstevníkovi povolanému na službu v ozbrojených silách patria na nezaopatrené dieťa, ak sú splnené ostatné podmienky, prídavky na deti, ak bol zúčastnený na zabezpečení v chorobe a na zabezpečení matky a dieťaťa v čase nástupu služby, alebo ak v čase, keď bol povolaný na výkon služby, mal zachované nároky z uvedeného zabezpečenia.

(3) Prídavky na deti patria družstevníkovi tiež po zániku zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa, pokiaľ sa poskytuje z dôvodu tohto zabezpečenia ešte nemocenské alebo peňažná pomoc v materstve; podmienkou je, že pred zánikom zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa vykonával v družstve prácu v rozsahu predpísaného pracovného úväzku.

§ 31**Nezaopatrené deti**

(1) Za nezaopatrené sa považujú vlastné aj osvojené deti družstevníka alebo jeho manžela, pokiaľ deti žijú v Československej socialistickej republike, a to do skončenia povinnej školskej dochádzky.

(2) Po skončení povinnej školskej dochádzky sa dieťa považuje za nezaopatrené, najdlhšie však do dosiahnutia 26 rokov, ak

- a) sa sústavne pripravuje na budúce povolanie štúdiom alebo predpísaným výcvikom,
- b) sa nemôže pripravovať na budúce povolanie alebo nemôže byť zamestnané pre chorobu,
- c) pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sústavne sa pripravovať na budúce povolanie alebo je schopné sa naň pripravovať len za mimoriadnych podmienok, alebo
- d) pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopné vykonávať sústavné zamestnanie alebo výkon takého zamestnania by vážne zhoršil jeho zdravotný stav.

(3) Vykonávací predpis ustanoví, za akých podmienok sa poskytujú prídavky na deti, na vnukov a súrodencov družstevníka alebo jeho manžela a na deti, ktoré sa zdržiavajú v cudzine.

§ 32**Vylúčenie nároku**

Prídavky na deti sa neposkytujú na deti družstevníka, na ktoré patrí výchovné k dôchodku alebo ktorým sa poskytuje invalidný dôchodok.

Pracovný úväzok a odpracovaná doba

§ 33

(1) Na priznanie prídavkov na deti sa vyžaduje, aby mal družstevník pracovný úväzok zodpovedajúci určenému týždennému pracovnému času, ktorý je v súlade s družstevnými predpismi všeobecne zavedený pre prevádzku, v ktorej vykonáva prácu.

(2) Ak ide o družstevníka so zmenenou pracovnou schopnosťou alebo o družstevníčku, ktorá sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa a má z tohto dôvodu kratší pracovný úväzok, vyžaduje sa pre priznanie prídavkov na deti pracovný úväzok zodpovedajúci polovici pracovného času uvedeného v predchádzajúcom odseku. To platí tiež, ak ide o slobodného, ovdoveného, rozvedeného alebo z iných vážnych dôvodov osamelého družstevníka, ktorý nežije s družkou a stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa.

(3) Ak ide o slobodného, ovdoveného, rozvedeného alebo z iných vážnych dôvodov osamelého družstevníka (družstevníčku), ktorý nežije s družkou (druhom), je požívateľom čiastočného invalidného dôchodku a stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa, považuje sa podmienka pracovného úväzku za splnenú, ak odmena za prácu v kalendárnom mesiaci dosiahne najmenej 400 Kčs. Ustanovenie odseku 4 tretej vety platí obdobne.

(4) U družstevníkov, ktorým družstvo neurčí dobu výkonu práce, a u družstevníkov, ktorí podľa dohody o pracovných podmienkach nepracujú na pracoviskách družstva, ale vykonávajú pre družstvo prácu doma, sa považujú podmienky pracovného úväzku a odpracovanej doby za splnené v kalendárnom mesiaci, v ktorom taký družstevník dosiahol odmenu za prácu najmenej 700 Kčs. Ak ide o družstevníka so zmenenou pracovnou schopnosťou, o družstevníka uvedeného v odseku 2 druhej vete alebo o družstevníčku, ktorá sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa, vyžaduje sa, aby odmena za prácu v kalendárnom mesiaci bola najmenej 400 Kčs. Sumy 700 Kčs, prípadne 400

Kčs sa úmerne znížia v kalendárnom mesiaci, v ktorom družstevník nemohol vykonávať prácu z vážnych dôvodov; za vážny dôvod sa považuje uznaná dočasná pracovná neschopnosť pre chorobu alebo úraz, karanténa, platená materská dovolenka, kúpeľná starostlivosť, výkon verejnej funkcie, občianskych povinností a iných úkonov vo všeobecnom záujme a služba v ozbrojených silách.

§ 34

(1) Na priznanie prídavkov na deti za jednotlivý kalendárny mesiac sa vyžaduje, aby družstevník v tomto mesiaci odpracoval všetky pracovné dni (smeny), ktoré pre neho vyplývajú z určeného rozvrhnutia pracovného času.

(2) Odpracovanej dobe sa kladie na roveň

- a) doba dočasnej pracovnej neschopnosti pre chorobu a úraz, karantény, materskej dovolenky, ďalšej materskej dovolenky a doba neprítomnosti v práci z dôvodu starostlivosti o dieťa vo veku do 10 rokov alebo ošetrovania chorého člena rodiny (§ 16),
- b) doba, za ktorú sa poskytuje náhrada odmeny za prácu, prípadne odmena za prácu, ako aj doba, za ktorú pri dôležitých osobných prekážkach v práci náhrada odmeny za prácu nepatrí len preto, že družstevník nespĺňa požadovanú podmienku doby výkonu práce,
- c) doba výkonu verejných funkcií, občianskych povinností a iných úkonov vo všeobecnom záujme, služby v ozbrojených silách včítane potrebného pracovného voľna poskytovaného v súvislosti s touto službou,
- d) doba, po ktorú družstevník preukázateľne nemohol pracovať pre nepriaznivé poveternostné vplyvy, prípadne pre prekážku na strane družstva,
- e) doba pracovného voľna poskytovaného podľa predpisov o štúdiu popri zamestnaní alebo podľa predpisov o externej aspirantúre,
- f) doba náhradného voľna za prácu nadčas alebo vo sviatok,
- g) doba kúpeľnej starostlivosti,
- h) doba pracovného voľna ospravedlniteľného družstvom z iného dôvodu.

§ 35

Výška prídavkov na deti

(1) Prídavky na deti sú mesačne
na jedno dieťa 200 Kčs,
na dve deti 650 Kčs,
na tri deti 1 210 Kčs,
na štyri deti 1 720 Kčs,
a zvyšujú sa na každé ďalšie dieťa o 350 Kčs mesačne.

(2) Ak ide o nezaopatrené dieťa staršie ako jeden rok, ktoré je podľa posudku orgánov sociálneho zabezpečenia dlhodobo ťažko zdravotne postihnuté a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť, poskytuje sa k prídavkom na deti príplatok vo výške

- a) 500 Kčs mesačne, alebo
- b) 700 Kčs mesačne, ak ide o dieťa, ktoré vyžaduje mimoriadnu starostlivosť osobitne náročnú.

Podmienkou je, že dieťa nie je umiestnené v zariadení s týždenným alebo celoročným pobytom pre také deti, a ak ide o príplatok podľa ustanovenia písmena b), ani v zariadení s dennou dochádzkou. Príplatok podľa ustanovenia písmena a) patrí, ak dieťa nespĺňa podmienky pre príplatok podľa ustanovenia písmena b) len preto, že je umiestnené v zariadení s dennou dochádzkou.

(3) Ak sa počas kalendárneho mesiaca splnia podmienky pre zmenu výšky prídavku na deti, patria za celý kalendárny mesiac vyššie prídavky na deti.

§ 35a

Súbeh prídavkov na deti

(1) Prídavky na to isté dieťa patria len raz, a to aj vtedy, ak podmienky sú splnené u viacerých družstevníkov. V tom prípade poskytnú sa prídavky zo zabezpečenia v chorobe a zo zabezpečenia matky a dieťaťa družstevníka, ktorý má dieťa v priamom zaopatrení. Ak je táto podmienka splnená u niekoľkých družstevníkov a ak sa nedohodnú o tom, komu sa majú prídavky poskytovať, patria prednostne matke.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí aj pri súbehu prídavkov na deti podľa tohto zákona a prídavkov na deti z iných sústav zabezpečenia alebo výchovného patriaceho podľa predpisov o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl.

§ 35b

Výplata prídavkov na deti

(1) Prídavky na deti sa vyplácajú vždy za celý mesiac, a to mesačne pozadu tomu, zo zabezpečenia ktorého boli priznané; ak má však dieťa v priamom zaopatrení niekto iný, vyplácajú sa jemu. Prídavky na dieťa, ktoré je v plnom priamom zaopatrení ústavu (zariadenia) pre starostlivosť o deti alebo o mládež z iných dôvodov než z dôvodu liečenia, prípadne z dôvodu plnenia povinnej školskej dochádzky alebo prípravy na budúce povolanie, vyplácajú sa tomuto ústavu.

(2) Ak sa majú prídavky na viac detí toho istého oprávneného vyplácať rôznym príjmom, rozdelí sa celková suma pripadajúca na všetky deti rovnakou pomernou časťou na každé dieťa; pritom sa halierové sumy zaokrúhľujú na celé koruny smerom hore.

Tretí diel

Spoločné ustanovenia pre dávky zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

§ 36

Rodinní príslušníci

(1) Za rodinných príslušníkov družstevníka sa pre nárok na peňažné a vecné dávky zabezpečenia v chorobe a na dávky zabezpečenia matky a dieťaťa považujú:

- a) manželka (manžel),
- b) deti do skončenia povinnej školskej dochádzky; potom do dosiahnutia veku 26 rokov, ak sa sústavne pripravujú predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo sú pre chorobu alebo telesnú či duševnú chybu trvale práceneschopné.

(2) Rovnaké nároky ako rodinní príslušníci majú, pokiaľ sú výživou prevažne odkázaní na družstevníka:

- a) chovanci, vnuci a súrodenci do skončenia povinnej školskej dochádzky; potom do dosiahnutia veku 26 rokov, ak sa sústavne pripravujú predpísaným výcvikom alebo štúdiom na budúce povolanie alebo sú pre chorobu alebo telesnú či duševnú chybu trvale práceneschopné,
- b) rodičia, starí rodičia, svokor a svokra, teš a testinná,
- c) sestra alebo dcéra, ktorá vedie ovdovenému alebo rozvedenému družstevníkovi domácnosť, pokiaľ sa v nej stará o jeho dieťa vo veku do skončenia povinnej školskej dochádzky,

d) družka, pokiaľ žije s družstevníkom v spoločnej domácnosti aspoň tri mesiace.

(3) Rovnaké nároky má aj bývalá manželka (manžel) družstevníka, pokiaľ družstevník má voči nej vyživovaciu povinnosť.

(4) Osoby uvedené v predchádzajúcich odsekoch nemajú nároky ako rodinní príslušníci, ak sú samy zabezpečené v chorobe alebo v materstve podľa tohto zákona alebo sú poistené či zabezpečené (zaopatrené) podľa iných predpisov.

§ 37

Ochranná lehota

(1) Dávky zabezpečenia v chorobe a dávky zabezpečenia matky a dieťaťa patria tiež, ak sa podmienky rozhodné pre ich priznanie splnili v čase, po ktorý sa poskytuje nemocenské alebo peňažná pomoc v materstve, alebo v ochrannej lehote.

(2) Ochranná lehota je 42 dní od zániku zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa, prípadne od vyňatia z neho; ak však družstevník bol zúčastnený na zabezpečení v chorobe a zabezpečení matky a dieťaťa po kratší čas, je ochranná lehota len tento kratší čas. Ochranná lehota pre ženy, ktorých zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa zaniklo v čase tehotnosti, je vždy šesť mesiacov.

(3) Ak vznikne v ochrannej lehote zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa podľa tohto zákona znova, pripočíta sa ochranná lehota získaná novým zabezpečením k nevyčerpanému zvyšku skoršej ochrannej lehoty až do najvyššej výmery 42 dní.

(4) Ochranná lehota zaniká odo dňa vzniku nároku z nemocenského poistenia, príp. zabezpečenia podľa iných predpisov alebo odo dňa, od ktorého sa poskytuje starobný alebo invalidný dôchodok.

Štvrtý diel

Dôchodkové zabezpečenie

§ 38 až 74j

(zrušené včítane nadpisov)

DRUHÁ HLAVA

DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE DRUŽSTEVNÝCH ROLNÍKOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH

§ 75 až 77

(zrušené)

TRETIA HLAVA

Prvý diel

Zabezpečenie členov rodín družstevníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách

§ 78 až 82

(zrušené)

Druhý diel**Zabezpečenie družstevníkov v čase vojenského cvičenia****§ 83 až 84**

(zrušené)

Tretí diel**Spoločné ustanovenia pre poskytovanie zaopatrovacieho príspevku****§ 85 až 87**

(zrušené)

ŠTVRTÁ HLAVA**ZABEZPEČENIE V CHOROBE A ZABEZPEČENIE MATKY A DIEŤAŤA UČŇOV****§ 88**

(1) Rozsah, podmienky a výška nárokov zo zabezpečenia v chorobe a zo zabezpečenia matky a dieťaťa učňov, ktorí sú v učebnom pomere k družstvu, spravujú sa predpismi platnými pre ostatných učňov.

(2) Základom pre výpočet priemernej dennej pracovnej odmeny učňa, podľa ktorej sa určuje výška peňažných dávok zabezpečenia v chorobe a peňažnej pomoci v materstve, je peňažná odmena patriaca podľa predpisov o finančnom a hmotnom zabezpečení učňov,⁶⁾ ktorí sú v učebnom pomere k družstvu; ak vznikla pracovná neschopnosť v čase, keď sa skončilo prípravné obdobie učňa, je základom zárobok dosiahnutý v období odborného rozvoja.

PIATA HLAVA**ZABEZPEČENIE DÔCHODCOV V CHOROBE****§ 89**

(zrušený)

ŠIESTA HLAVA**SPOLOČNÉ USTANOVENIA O DÁVKACH****§ 90****Povinnosti oprávnených osôb**

(1) Ak bol príjemca dávky alebo iný oprávnený vyzvaný, aby osvedčil okolnosti rozhodné pre výplatu dávky alebo jej výšku, je povinný výzve vyhovieť; ak tak neurobí v určenej lehote, môže sa výplata dávky zastaviť, ak oprávnený bol vo výzve upozornený na tieto následky.

(2) Príjemca dávky alebo iný oprávnený je povinný ohlásiť do 8 dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu.

(3) Výplata dávky podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom môže byť zastavená, ak sa občan, ktorého zdravotný stav treba zistiť, nepodrobí lekárskeho vyšetreniu napriek tomu, že bol upozornený na možné zastavenie výplaty dávky.

§ 91**Zmeny dávky a jej vrátenie**

(1) Ak zanikne nárok na dávku alebo ak sa zistí dodatočne, že dávka bola priznaná neprávom alebo v nesprávnej výške, alebo ak sa zmenia skutočnosti rozhodné pre výšku dávky alebo jej výplatu, dávka sa odníme, zvýši, zníži alebo sa jej výplata zastaví. Odňatie, zníženie a zastavenie výplaty dávky sa vykoná odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré bola už vyplatená. Zvýšenie dávky nesprávne vymeranej sa vykoná odo dňa, od ktorého zvýšenie patrí.

(2) Prijemca dávky, ktorý vedome spôsobil, že dávka bola vyplatená neprávom alebo v nesprávnej výške, je povinný vrátiť dávku odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä, ak dávku vylákal, zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť alebo nesplnil niektorú povinnosť uloženú mu týmto zákonom alebo vykonávacími predpismi alebo ak vedome prijímal dávku vyplácanú neprávom alebo v nesprávnej výške. O povinnosti vrátiť preplatok rozhoduje orgán, ktorý je príslušný rozhodovať o zmene alebo odňatí dávky alebo jej časti. Rozhodnutie o preplatku na dávke zo zabezpečenia v chorobe alebo zo zabezpečenia matky a dieťaťa schvaľuje okresný národný výbor. Sumy neprávom prijaté môžu sa zrážať aj z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky alebo z pracovnej odmeny oprávneného; pritom platia obdobne predpisy o sumách, ktoré nemožno postihnúť pri výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.⁷⁾

§ 92

(zrušený)

§ 93**Výplata dávok inej osobe**

Keby sa výplatou dávky oprávnenému zrejme nedosiahol účel, ktorému má dávka slúžiť, alebo keby sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je povinný vyživovať, miestny národný výbor jeho bydliska na návrh manžela alebo opatrovníka detí alebo z vlastného podnetu určí občana, ktorému sa má dávka vyplácať namiesto oprávnenému; príjemca dávky je povinný použiť ju len na prospech oprávneného a osôb, ktoré je oprávnený povinný vyživovať. Miestny národný výbor sleduje a dozerá, či príjemca dávky túto povinnosť plní.

§ 94

(zrušený)

§ 95**Prechod nároku pri úmrtí oprávneného**

(1) Ak zomrel oprávnený po uplatnení nároku na dávku, vstupujú do ďalšieho konania o dávke a nadobúdajú nárok na sumy zročné do dňa smrti oprávneného postupne manželka (manžel), deti a rodičia, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotský dôchodok.

(2) Ak ide o dávky priznané pred smrťou oprávneného, vyplatia sa zročné sumy, ktoré neboli vyplatené do dňa smrti, členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienok určených v predchádzajúcom odseku.

(3) Nároky prechádzajúce na pozostalých podľa predchádzajúcich odsekov nie sú súčasťou dedičstva.

§ 96 a 97

(zrušené)

§ 98**Výplata dávok pri pobyte oprávneného v cudzine**

Ak neustanovuje inak medzištátny dohovor, dávky sa do cudziny nevyplácajú a za čas, po ktorý sa oprávnený zdržuje v cudzine trvale, nepatria; ministerstvo práce a sociálnych vecí³⁾ však môže po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi povoliť výnimky a určiť podmienky pre výplatu dávok, ak sa oprávnený zdržuje v štáte, s ktorým nie je uzavretý dohovor.

§ 99**Postúpenie a zhabanie dávok**

Nároky na dávky sa môžu postúpiť len pre pohľadávky na výživné, prípadne na príspevok na výživu, a to až do polovice dávok. Zhabanie nároku na dávky sa spravuje predpismi o výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.

§ 100**Premlčanie**

(1) Nárok na nemocenské, na podporu pri ošetrovaní člena rodiny, na vyrovnávací príspevok v tehotnosti a materstve a na peňažnú pomoc v materstve za jednotlivé dni sa premlčuje, ak nebol uplatnený do jedného roka odo dňa, za ktorý patrí.

(2) Nárok na podporu pri narodení dieťaťa a na pohrebné sa premlčuje, ak nebol uplatnený do jedného roka odo dňa pôrodu alebo úmrtia.

(3) Nárok na prídavky na deti za jednotlivý kalendárny mesiac sa premlčuje, ak nebol uplatnený do jedného roka od posledného dňa mesiaca, za ktorý patrí.

(Odseky 4 a 5 zrušené.)

(6) Právo požadovať vrátenie jednotlivých splátok dávok poskytnutých neprávom (§ 91 ods. 2) sa premlčuje v desiatich rokoch od ich výplaty. Premlčacia lehota neplynie, ak sa vykonávajú zrážky z dávky na úhradu dávky vyplatenej neprávom.

§ 101 až 103

(zrušené včítane nadpisov)

SIEDMA HLAVA**FOND KULTÚRNYCH A SOCIÁLNYCH POTRIEB****§ 104**

(1) Družstvá používajú v súlade s ustanoveniami svojich stanov a pracovných poriadkov prostriedky fondu kultúrnych a sociálnych potrieb aj na doplnenie zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa družstevníkov.

(2) Orgány sociálneho zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa napomáhajú družstvá pri plnení úloh súvisiacich s hospodárením s prostriedkami fondov kultúrnych a sociálnych potrieb, ktoré sa majú použiť na sociálne účely.

ÔSMA HLAVA
SLUŽBY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

§ 105 až 111

(zrušené včítane nadpisov)

DEVIATA HLAVA
PRÍSPEVOK NA ÚHRADU NÁKLADOV

§ 112

(zrušený)

DESIATA HLAVA
ORGANIZÁCIA ZABEZPEČENIA V CHOROBE A ZABEZPEČENIA MATKY A DIEŤAŤA

§ 113

Orgány zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

Zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa družstevných roľníkov vykonávajú ministerstvo práce a sociálnych vecí, národné výbory a jednotné roľnícke družstvá.⁸⁾

§ 114

(zrušený)

§ 115

Úlohy národných výborov

Národné výbory zabezpečujú vo svojich obvodoch úlohy na úseku zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa družstevných roľníkov v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a so zreteľom na jeho potreby, kontrolujú vykonávanie zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa jednotnými roľníckymi družstvami, všemožne napomáhajú družstvá v plnení týchto úloh a zodpovedajú za to, že prostriedky určené na zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa sa budú vynakladať účelne a hospodárne.

§ 116

Úlohy jednotných roľníckych družstiev

(1) Jednotné roľnícke družstvá zabezpečujú plnenie úloh vyplývajúcich pre ne z tohto zákona svojimi sociálnymi komisiami. Predsedom komisie je člen predstavenstva, jej tajomníkom ekonóm družstva.

(2) Sociálne komisie rozhodujú najmä o peňažných dávkach zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia matky a dieťaťa; sociálna komisia môže poveriť svojho predsedu a tajomníka priznávaním týchto dávok v prípadoch, v ktorých je na ne zákonný nárok a podmienky pre ich poskytovanie alebo výšku sú nepochybné a nesporné.

(3) Družstvá obstarávajú v rozsahu určenom vykonávacími predpismi administratívne úlohy potrebné na vykonávanie zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa družstevníkov.

JEDENÁSTA HLAVA KONANIE

§ 117

Žiadosť o dávku (službu)

Nárok na dávku zabezpečenia v chorobe alebo zabezpečenia matky a dieťaťa sa uplatňuje v družstve.

§ 118

Povinnosť družstiev viesť záznamy a podávať hlásenia pre účely zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa

(1) Družstvá sú povinné viesť záznamy o okolnostiach rozhodných pre nárok na dávku a jej výšku, najmä o dobe a druhu pracovnej činnosti družstevníka, o výške pracovných odmien dosiahnutých družstevníkom, o pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz a hlásiť ich orgánom zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa. Na vyzvanie týchto orgánov sú družstvá povinné podať takéto hlásenia kedykoľvek. Orgány zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa majú právo preskúmať správnosť a úplnosť hlásení.

(2) Ak zavinielo družstvo nesprávnym hlásením alebo jeho opomenutím, najmä neoznámením vstupu dôchodcu do družstva alebo dojednania pracovného pomeru s dôchodcom, že dávka bola poskytnutá neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinné nahradiť neprávom vyplatené sumy. O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy rozhoduje orgán zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa, ktorý je príslušný rozhodnúť o dávke; tento orgán tiež môže od požadovania náhrady celkom alebo sčasti upustiť.

(3) Nárok na náhradu sa premlčuje do troch rokov odo dňa, keď orgán zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa zistil, že dávka bola poskytnutá neprávom.

§ 119

Zodpovednosť družstva za činnosť sociálnej komisie

(1) Ak sociálna komisia družstva porušila alebo zanedbala svoje povinnosti, a tým došlo k poskytnutiu dávky neprávom alebo vo vyššej výmere, než v akej patrila, družstvo je povinné nahradiť neprávom vyplatenú dávku.

(2) O povinnosti nahradiť neprávom vyplatenú dávku rozhoduje národný výbor, ktorý môže od požadovania náhrady celkom alebo sčasti upustiť.

(3) Ustanovenie § 118 ods. 3 platí obdobne.

§ 120

Rozhodnutie

Rozhodnutie o dávke zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa sa vydáva písomne, len ak sa dávka nepriznáva vôbec alebo v žiadanom rozsahu a žiadateľ o dávku požiadal o písomné rozhodnutie.

§ 121

Opravné prostriedky

(1) Odvolanie proti rozhodnutiu o dávkach zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa sa podáva u sociálnej komisie družstva v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, a ak nebolo vydané písomné rozhodnutie, do 15 dní odo dňa ústneho vyhlásenia.

(2) Ak nevyhoví sociálna komisia družstva sama odvolaniu v plnom rozsahu do 15 dní, predloží ho bez prieťahu na rozhodnutie okresnému národnému výboru príslušného podľa sídla družstva; proti rozhodnutiu okresného národného výboru sa nemožno ďalej odvolať.

(Odseky 3 až 9 zrušené.)

(10) Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o znížení, odňatí alebo zastavení výplaty dávky nemá odkladný účinok.

§ 122

Náklady konania

(1) Náklady konania o dávkach (službách) uhradzuje štát.

(2) Štát uhradzuje aj cestovné, stravné a nocľazné, prípadne aj iné nevyhnutné výdavky a ušlý zárobok občanom, ktorí sa podrobia vyšetreniu zdravotného stavu alebo sa na vyzvanie dostavia na rokovanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia.

§ 123

Všeobecné predpisy o konaní

Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú odchýlky od všeobecných predpisov o správnom konaní, platia tieto predpisy.

TRETIA ČASŤ

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 124 až 142

(zrušené včítane nadpisov)

§ 142a

Vláda⁹⁾ môže v súlade s dlhodobým programom spoločenskej starostlivosti o rodiny s nezaopatrenými deťmi

- a) zvyšovať sumu podpory pri narodení dieťaťa uvedenú v § 28, najmä ak je to odôvodnené vývojom cien potrieb pre novonarodené deti,
- b) zvyšovať sadzby prídavkov na deti, prípadne príplatok k nim (§ 34) a priznávať k nim jednorázovú výpomoc.

§ 143

Odstraňovanie tvrdosti

Tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona, môže odstraňovať minister práce a sociálnych vecí,¹⁰⁾ a pokiaľ ide o dávky zabezpečenia v chorobe, o dávky zabezpečenia matky a

dieťaťa, o zaopatrovací príspevok a dávky zabezpečenia dôchodcov v chorobe, okresné národné výbory.

§ 144

Vykonávacie predpisy

Ministerstvo práce a sociálnych vecí³⁾ ustanoví po dohode s Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy, so Zväzom družstevných roľníkov a s Ústrednou radou odborov podrobnosti na vykonanie tohto zákona; pritom môže ustanoviť v prospech družstevných roľníkov odchýlky od zákona, prípadne aj odchýlky potrebné pre použitie automatizovaného spôsobu výpočtu podkladov pre vymieranie dôchodku. Pri určení období podľa § 9 ods. 1, § 19a ods. 3, § 22 ods. 1 a § 25 ods. 2 sa spravidla vychádza z obdobia 12 kalendárnych mesiacov. Ak ide o družstevníka uvedeného v § 2 ods. 2, ustanoví tiež rozsah nárokov zo zabezpečenia v chorobe a zo zabezpečenia matky a dieťaťa.

§ 145 a 146

(zrušené)

§ 147

Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon č. 32/1962 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov v znení zákona č. 56/1964 Zb.;
2. vládne nariadenie č. 56/1956 Zb. o nemocenskom a dôchodkovom poistení členov jednotných roľníckych družstiev a o dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb v znení vládných nariadení č. 20/1959 Zb. a č. 80/1959 Zb.;
3. vládne nariadenie č. 148/1961 Zb. o zaopatrovacom príspevku pri vojenskom cvičení vykonávanom členmi jednotných roľníckych družstiev a umelcami.

§ 148

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1964.

Zákon č. 141/1965 Zb. o niektorých zmenách v sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov nadobudol účinnosť 1. januárom 1966, zákon č. 116/1967 Zb. o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov nadobudol účinnosť 1. januárom 1968, zákon č. 89/1968 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov a zákon o sociálnom zabezpečení, nadobudol účinnosť 1. júlom 1968, zákon č. 99/1972 Zb. o zvýšení prídavkov na deti a výchovného nadobudol účinnosť 1. januárom 1973, zákon č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení nadobudol účinnosť 1. januárom 1976, zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 8/1982 Zb. o zvýšení materského príspevku a o zmenách v nemocenskom zabezpečení nadobudlo účinnosť 1. februárom 1982, zákon č. 148/1983 Zb. o zjednotení sadzieb nemocenského nadobudol účinnosť 1. januárom 1984, zákon č. 57/1984 Zb. o niektorých zmenách v nemocenskom zabezpečení pracujúcich nadobudol účinnosť 1. septembrom 1984, zákon č. 109/1984 Zb. o zmenách v nemocenskom zabezpečení nadobudol účinnosť 1. januárom 1985, zákon č. 51/1987 Zb. o zmenách v nemocenskom zabezpečení nadobudol účinnosť 1. júlom 1987 a zákon č. 103/1988 Zb. o zmenách v nemocenskom zabezpečení nadobudol účinnosť 1. októbrom 1988.

Indra v. r.

- 1) Prekonané zákonom č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení.
- 2) Ak tehotná družstevníčka vykonáva prácu, ktorá je tehotným ženám zakázaná alebo ktorá podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotnosť, je družstvo povinné podľa § 153 ods. 1 a § 162 Zákonníka práce previesť ju dočasne na prácu, ktorá je pre ňu vhodná a pri ktorej môže dosahovať rovnakú pracovnú odmenu ako na doterajšej práci.
- 3) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí podľa čl. 22 ústavného zákona č. 143/1968 Zb. o československej federácii a § 44 písm. a) zákona 133/1970 Zb. o pôsobnosti federálnych ministerstiev.
- 4) Porovnej však § 157 a 162 Zákonníka práce v znení zákona č. 52/1987 Zb.
- 5) Nariadením vlády ČSSR č. 98/1971 Zb. o zvýšení podpory pri narodení dieťaťa sa táto podpora zvýšila od 1. októbra 1971 na sumu 2000 Kčs na každé narodené dieťa.
- 6) Vyhláška Ministerstva školstva ČSR a Ministerstva práce a sociálnych vecí ČSR č. 3/1987 Zb. o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov stredných odborných učilíšť, stredných učilíšť pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť a osobitných odborných učilíšť.
Vyhláška Ministerstva školstva SSR a Ministerstva práce a sociálnych vecí SSR č. 4/1987 Zb. o finančnom a hmotnom zabezpečení žiakov stredných odborných učilíšť, stredných odborných učilíšť pre mládež vyžadujúcu osobitnú starostlivosť a osobitných odborných učilíšť.
- 7) § 276 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (úplné znenie č. 78/1983 Zb.).
- 8) Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Slovenskej socialistickej republiky podľa zákona SNR č. 50/1988 Zb. o zmenách v organizácii a v pôsobnosti ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstvo zdravotníctva a sociálnych vecí Českej socialistickej republiky podľa zákona ČNR č. 60/1988 Zb. o zmenách v organizácii a pôsobnosti ministerstiev a iných ústredných orgánov štátnej správy Českej socialistickej republiky. Zákon SNR č. 106/1988 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení a zákon ČNR č. 114/1988 Zb. o pôsobnosti orgánov Českej socialistickej republiky v sociálnom zabezpečení.
- 9) Vláda Československej socialistickej republiky podľa čl. 144 ods. 2 a čl. 22 ústavného zákona č. 143/1968 Zb.
- 10) Pozri poznámku č. 8, porovnaj aj § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

